

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK LEDEN

Sekce finanční stability

Sekce měnová
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2019

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek při schvalování úvěrů a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky dvacátého sedmého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu čtvrtého čtvrtletí 2018 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro první čtvrtletí 2019. Šetření bylo provedeno v období od 26. listopadu do 11. prosince 2018. Šetření se zúčastnilo 21 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu¹.

Dle výsledků šetření banky zpřísnily úvěrové standardy u úvěrů na bydlení a u spotřebitelských úvěrů. Úvěrové standardy u úvěrů nefinančním podnikům banky ponechaly beze změny. Zpřísnění úvěrových standardů ve čtvrtém čtvrtletí 2018 u úvěrů na bydlení a spotřebitelských úvěrů bylo do velké míry ovlivněno implementací makroobezřetnostních opatření ČNB ohledně limitů DTI a DSTI. Tato opatření rovněž přispěla k poklesu poptávky po úvěrech domácnostem. Naproti tomu u nefinančních podniků poptávka rostla a banky indikovaly její růst vlivem poptávky po financování fixních investic. V prvním čtvrtletí 2019 banky očekávají zpřísnění úvěrových standardů u spotřebitelských úvěrů a další pokles poptávky domácností po úvěrech, zejména na bydlení.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy (představující vnitřní kritéria odrážející úvěrovou politiku banky) se u **úvěrů nefinančním podnikům** ve čtvrtém čtvrtletí 2018 v souhrnu nezměnily. Ve směru uvolnění standardů působil pouze konkurenční tlak ze strany jiných bank. U velkých podniků šetření vykazovalo i okrajové působení konkurence ze strany tržního financování. Ve směru zpřísnění standardů část bankovního trhu vnímala rizika spojená s výhledem daného odvětví nebo podniku, zejména pak u úvěrů velkým podnikům. U tohoto segmentu úvěrů také části bankovního trhu rostly marže u rizikovějších úvěrů (v rozsahu 25 % čistého tržního podílu). K růstu marží u ostatních kategorií úvěrů nefinančním podnikům došlo jen u velmi malé části bankovního trhu. Celkové úvěrové podmínky (odrážející vzájemná ujednání mezi dlužníkem a věřitelem definovaná v konkrétních smlouvách) při schvalování nových úvěrů banky téměř neměnily. Poptávka podniků po úvěrech ve čtvrtém čtvrtletí 2018 vzrostla v rozsahu 24 % čistého tržního podílu. Část bankovního trhu vnímala růst poptávky po úvěrech na financování fixních investic. V prvním čtvrtletí 2019 bankovní trh neočekává změnu úvěrových standardů ani poptávky po úvěrech.

¹ Šetření zahrnovalo 20 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

II.2 DOMÁCNOSTI

U **úvěrů na bydlení** poskytovaných domácnostem banky plošně zpřísnily úvěrové standardy (čistý tržní podíl ve výši 92 %). To souviselo zejména s implementací makrobezpečnostních opatření ČNB do vnitřních předpisů bank v oblasti limitů DTI a DSTI (čistý tržní podíl ve výši 67 %). Ve stejném směru působilo i vnímání rizik ohledně vyhlídek trhu rezidenčních nemovitostí části bankovního trhu společně s náklady financování a omezeními v rámci rozvahových položek. Banky indikovaly zpřísnění úvěrových podmínek z titulu zavedení limitů DTI a DSTI v rozsahu 84 % čistého tržního podílu – viz sloupec Jiné faktory v grafu Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení. Naopak část bankovního trhu uvolnila podmínky prostřednictvím nižších průměrných úrokových marží (19 % čistého tržního podílu). Poptávka domácností po úvěrech na bydlení se ve čtvrtém čtvrtletí snížila v rozsahu 28 % čistého tržního podílu. Nepříznivě ji ovlivnila kombinace faktorů: zavedení limitů DTI a DSTI, vnímané vysoké ceny nemovitostí a s tím spojené vyhlídky trhu nemovitostí, vyšší požadovaná míra úspor domácností nutná pro financování úvěru a rostoucí úrokové sazby. Naopak příznivě na poptávku působila pouze spotřebitelská důvěra. V prvním čtvrtletí 2019 bankovní trh neočekává změnu úvěrových standardů u úvěrů na bydlení, avšak část trhu očekává další pokles poptávky po úvěrech (čistý tržní podíl ve výši 57 %).

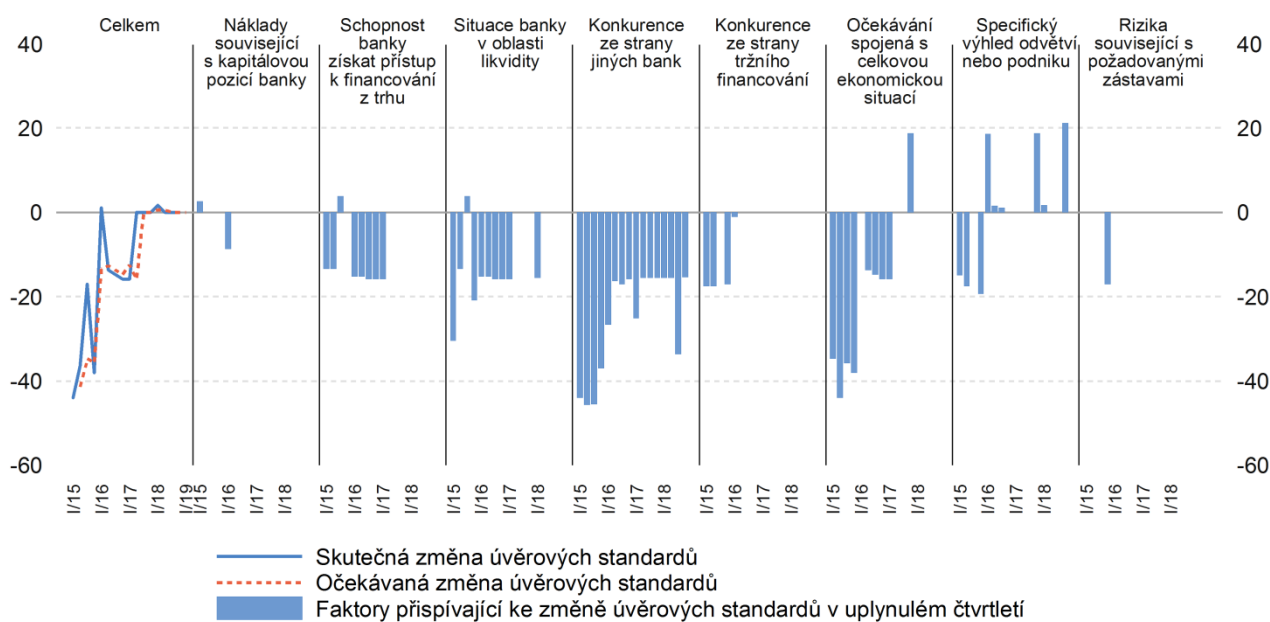
U **spotřebitelských úvěrů** poskytovaných domácnostem došlo ke zpřísnění úvěrových standardů ve čtvrtém čtvrtletí 2018 (v rozsahu 65 % čistého tržního podílu). V tomto směru působilo zavedení limitů DTI a DSTI společně s hodnocením úvěruschopnosti klientů. Rovněž celkové úvěrové podmínky při schvalování úvěrů část bank v souhrnu zpřísnila (čistý tržní podíl ve výši 22 %), kdy na jedné straně se do zpřísnění promítly nastavené limity DTI a DSTI a na druhé straně, ve směru uvolnění, působilo snížení průměrné úrokové marže. Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech ve čtvrtém čtvrtletí 2018 klesla pouze malé části trhu (čistý tržní podíl ve výši 10 %) vlivem výše uvedených makrobezpečnostních opatření. V prvním čtvrtletí 2019 pouze malá část bankovního trhu očekává zpřísnění úvěrových standardů a pokles poptávky.

U **úvěrů živnostníkům** část bankovního trhu ve čtvrtém čtvrtletí 2018 úvěrové standardy zpřísnila (v rozsahu 24 % čistého tržního podílu) a obdobný vývoj je očekáván pro první čtvrtletí 2019. Poptávka po úvěrech tohoto segmentu ve čtvrtém čtvrtletí 2018 vzrostla v rozsahu 19 % čistého tržního podílu. Ve výhledu vnímané poptávky pro první čtvrtletí 2019 banky neočekávají změnu.

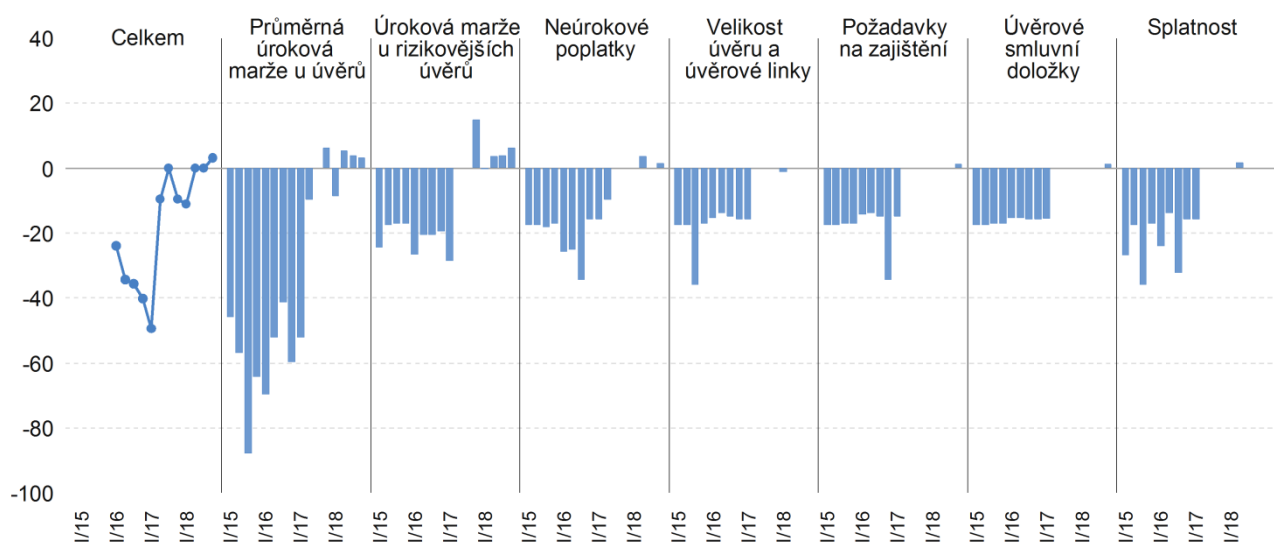
Odpovědi na **dodatečné otázky** ohledně vývoje úvěrů poskytovaných nerezidentským nefinančním podnikům ukazují, že úvěrové standardy ani poptávka se ve čtvrtém čtvrtletí 2018 neměnily.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

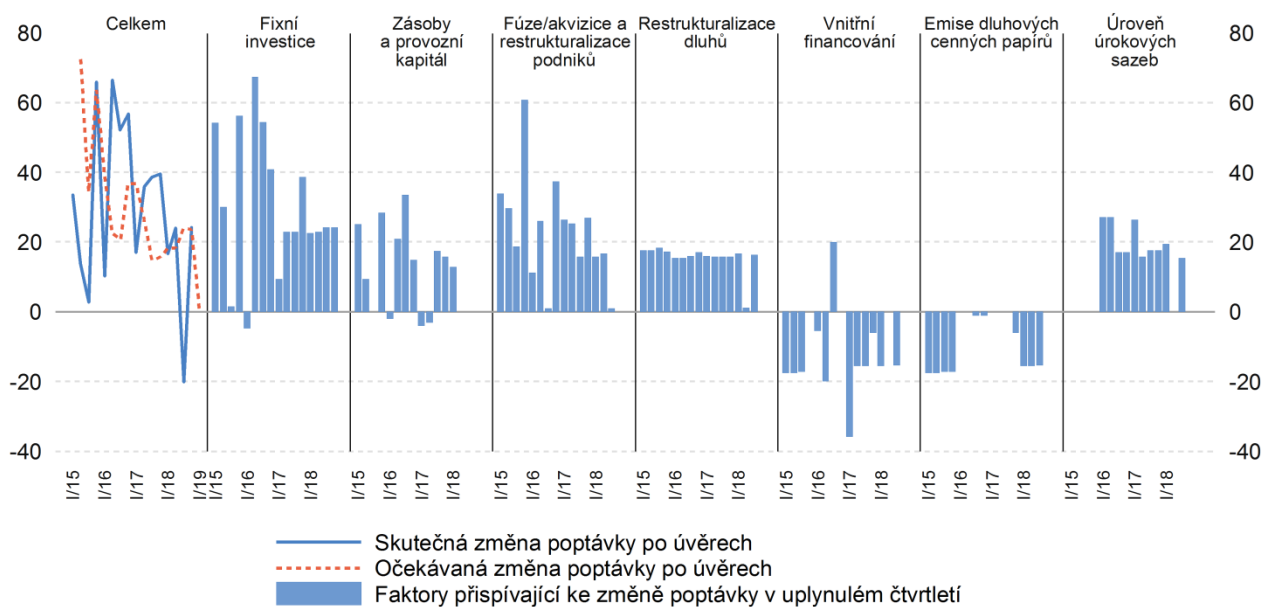
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

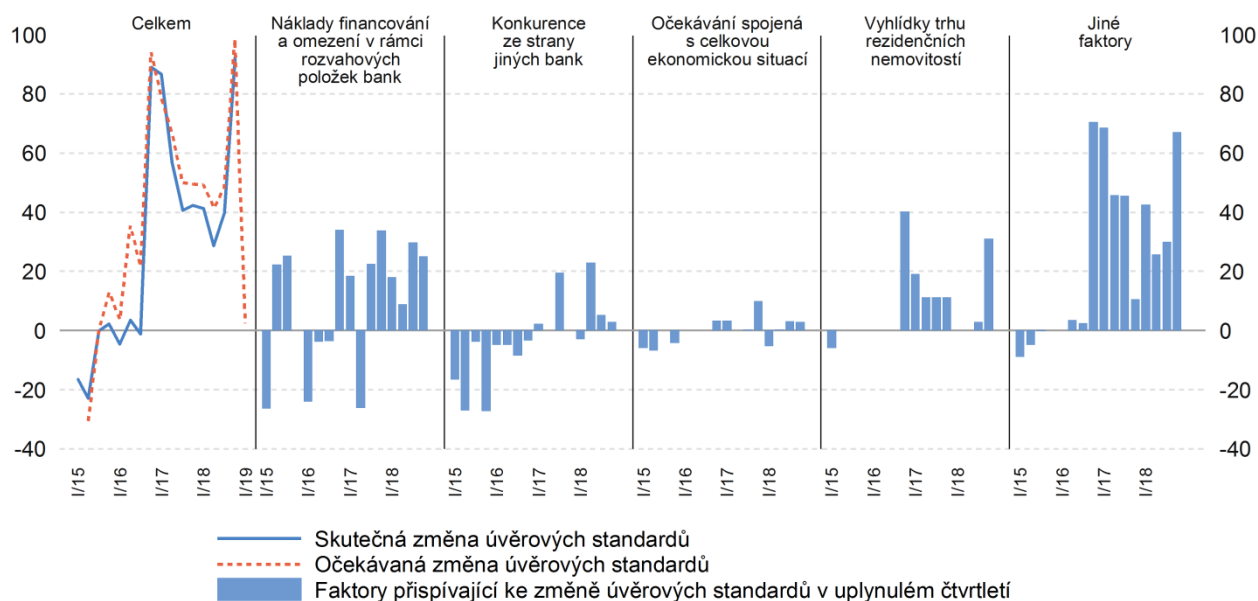

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech ([otázky 4, 5 a 7](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

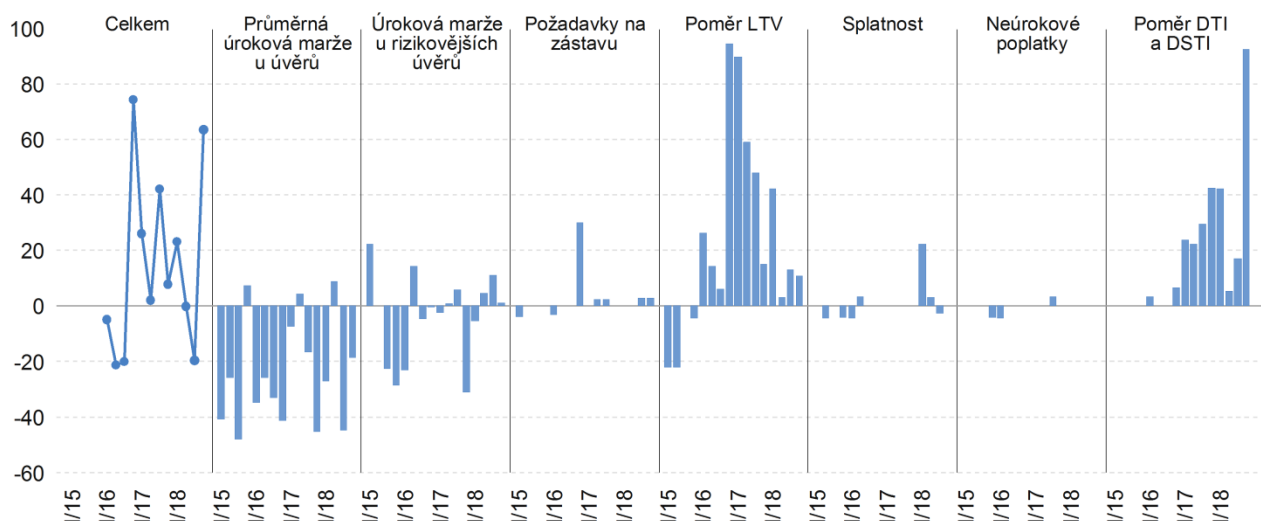

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

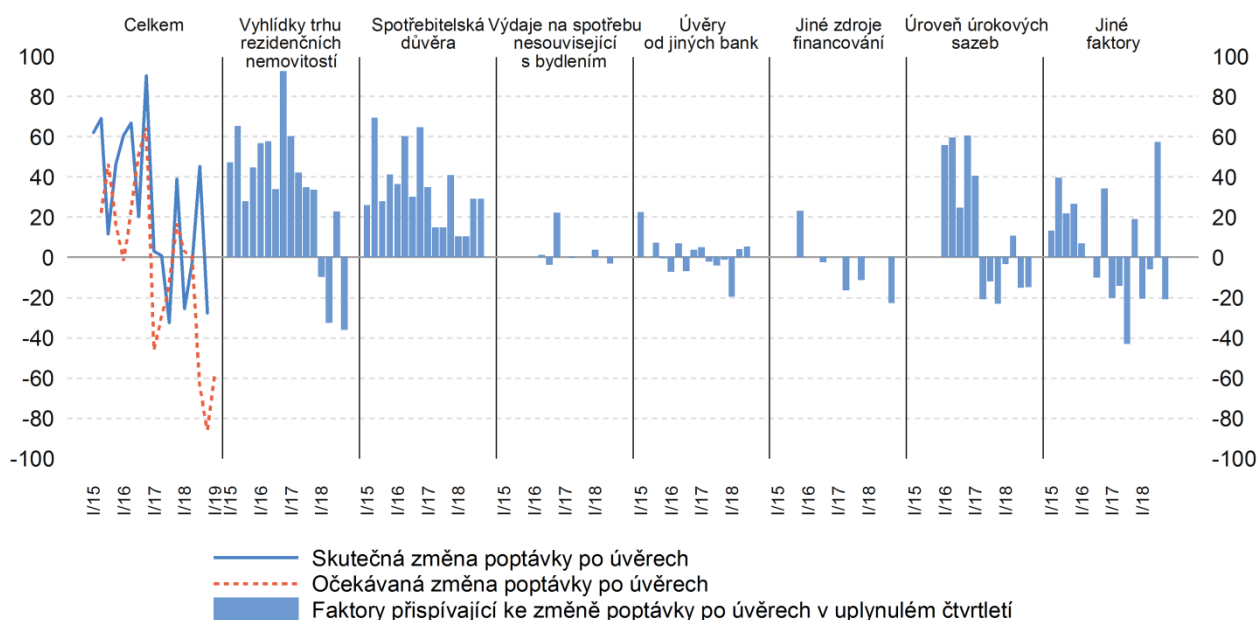
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení ([otázky 8,9 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

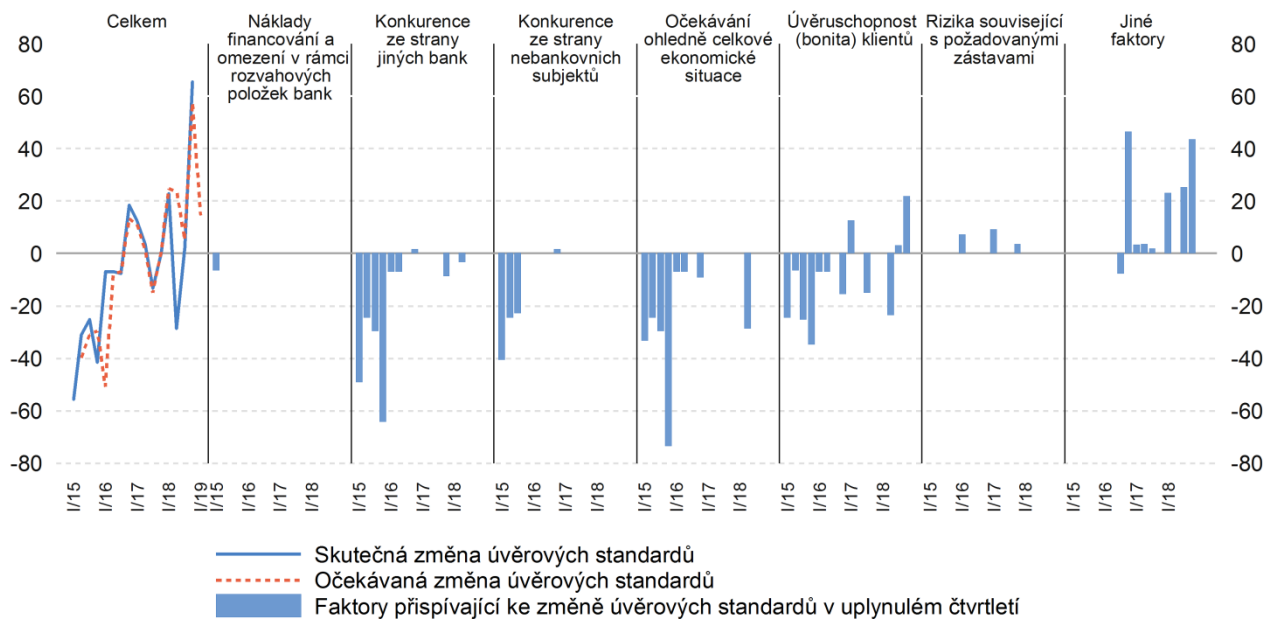

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

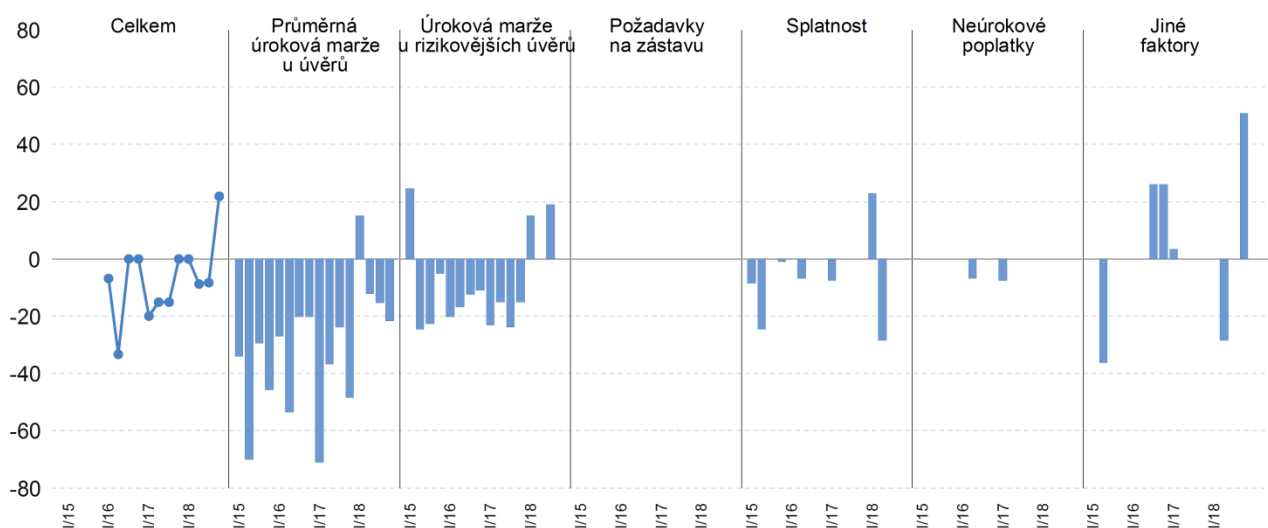

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů ([otázky 8,11 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů ([otázka 12](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech ([otázky 13, 15 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

